

பொலன்னறுவை பொலன்னறுவை

புலனெடு, டெயர்நெய்நெய், கொலம்பு 7

பொலன்னறுவை
பொலன்னறுவை

புலனெடு, டெயர்நெய்நெய், கொலம்பு 7, இலங்கை

POLONNARUVA BRONZES

ARCHAEOLOGICAL DEPARTMENT, COLOMBO 7, CEYLON

පොලොන්නරුවේ
ලෝකඩ රූප

පොලன்னறுவை
වෙண்கලச்சිලික

POLONNARUVA
BRONZES

වල්ස් ගොඩකුඹුරේ

ශාල්ස් කොටුකුඹුර

C. E. GODAKUMBURA

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

කොළඹ 7

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

කොළඹ 7, ශ්‍රී ලංකාව

ARCHAEOLOGICAL DEPARTMENT
COLOMBO 7, CEYLON

සිතියම • படங்கள் • LIST OF PLATES

කවරය	ගණදේවියේ
உறை	கணேஷர்
Cover	Gaṇeṣa
1	නවරාජ
நடராஜர்
Naṭarāja
2	පාර්වතී
பார்வதி
Pārvatī
3	සිව්වාහන ස්කන්ධ
சிகிவாகன ஸ்கந்தர்
Sikhivāhana Skandha
4	කාරෙක්කාල් අම්මෙයාර්
காரைக்கால் அம்மையார்
Kāraikkāl Ammaiyaṛ
5	සරස්වතී
சரஸ்வதி
Sarasvatī
6	නවරාජ
நடராஜர்
Naṭarāja
7	ආසනාරූඪවී සිටින දෙව්දූව
பீடத்திலமர்ந்திருக்கும் தேவி
Seated Goddess
8	බාලකූෂ්ණ
பாலகிருஷ்ணன்
Bālakṛṣṇa
9	චණ්දෙශ්වර
சண்டேசுவர நாயனார்
Caṇḍeśvara
10	සොමස්කන්ධ මූර්ති ශිව
சோமஸ்கந்த மூர்த்தத்தில் சிவன்
Śiva as Somaskandha-mūrti
11	විෂ්ණු
விஷ்ணு
Viṣṇu
12	බටුක බෙහරව ශිව
வடுக-பைரவ மூர்த்தத்தில் சிவன்
Śiva as Baṭuka-Bahirava

පොළොන්නරුවේ ලෝකඩ රූප

ගණදෙවියෝ : (පිටකවරයේ ඡායාරූපය) උස අහල් 32 යි

මෙවැනි ගණපති ලෝකඩරූප ගැන සඳහන් කරමින් හෙන්රිව් ශිමර් ආර්ථ ඔෆ් ඉන්ඩියන් ඒෂියා පොතේ (17 වෙනි පිටුවේ) මෙසේ කියයි. “ලංකාවේදී කාමරෝජය සියම්ඊට හා ජාවාරටද හින්දු හා බෞද්ධ කලානිර්මාණයේ ඉතා උසස් කෞශල්‍යතාවයන් පිළිබිඹුවෙන වාය.” එම කීම ස්ථූට කිරීමට මේ අගනාරුවද සාක්ෂියක් වන්නේ ය.

පද්මාසනයන් සමග අහල් 32 ක් උසැති ගණදෙවරූපය කිසිතැනක නුදුටුවීරූ විසිතුරු රුවක්ය. සිංහල දේවකථාවල කියන හැටියට දෙවියන්ගේ එක් අතක අඹගෙඩියකි :

අඹගෙඩියක් උදෙසා තම	වින්තේ
ලොබ කොට දිවගොස් දළ බිඳ	ගත්තේ
	(වදන්කව්)

නටරාජ : (ඡායාරූප 1 සහ 6) උස අහල් 55½ සහ 5෪ යි

(i) ඉතා අලංකාර භාවවිලාශ දක්වන රූපයයි. එහෙත් මෙම රූපයේ හිසකේ හා කුණ්ඩලා භරණ හමුවී නැත. තවම ලැබී ඇති නටරාජ ලෝකඩරූප අතුරෙන් විශාලම රූපය මේයයි අදහස් කරනු ලැබේ. කුමාරස්වාමී මහතාගේ ඩාන්ස් ඔෆ් සිව (1948, බොම්බාය) නැමැති පොතේ 86 වෙනි පිටේ සඳහන් පරිදි අඩි 4 කට වඩා උස වූ මෙබඳු රූප ඇත්තේ කලාතුරකිනි. පොළොන්නරුවෙන් ලැබී තිබෙන මෙම රූපය අඩි 4 කුත් අහල් 7½ ක් වේ. මෙම රූපයේ ඇති විශේෂ ලක්ෂණයක් නම් වෙන රූපවල මෙන් කවාකාර ප්‍රභාමණ්ඩලයක් නැතිව ආරුක්කු වක හැඩය ඇති ප්‍රභාමණ්ඩලයක් තිබීමය. මෙවැනි සමානකම් ඇති වෙනත් රූප සොයා ගැනීම දුර්ලභය. ගෝපිනාත් රාඕගේ එලිමන්ටස් ඔෆ් හින්දු අයිකනොග්‍රෆිපි (1916, මදුරාසිය) නැමැති පොතේ 66 වෙනි ඡායාරූපය බලන්න. අනෙක් ලක්ෂණය නම් පද්මාසනයේ ඉදිරිපස පෙළට ඇති සංගීතකණ්ඩායමයි. ප්‍රථමයෙන් මෙහි සංගීතකණ්ඩායම වෙනුවට කුප්ණු සහ සිංහයන් යොදා තිබූ බව පෙනේ. දකුණේ සිට වම්ට ඇත්තේ තාලංගසන ස්ත්‍රියක්, සක පිඹින් නෙක්, බටනලා පිඹින්නෙක්, බෙරයක් ගහන ස්ත්‍රියක් හා තවත් තාලංගසන ස්ත්‍රියකි. මෙවැනි ලක්ෂණ ඇති ශිවනටරාජ මූර්තියක් මෙතෙක් ලැබී නැත. දකුණු ඉන්දියාවේ සංගීත වාදකයන් සමග නටන ශිවනටරාජ මූර්ති තිබේ. ගෝපිනාත් රාඕගේ පොතේ 69 වෙනි ඡායාරූපය බලන්න. මෙහි වාදකයන්ගේ මුහුණු වෙන තැන්වලින් ලැබී ඇති මෙවැනිම කැටයම් සමග තරමක් දුරට සැසඳිය හැකිය. නටන ශිවදෙවියන් විසින් මඩිනු ලැබ සිටින අපස්මාර පුරුෂයාගේ මුහුණද පොළොන්නරුවේ වටදගෙයි ගණරූපයන්ට බොහෝ සෙයින් සමානය.

(ii) මැටි වලදක් කළ තිබී සම්භවු ප්‍රභාමණ්ඩලය හා ආසනයද සමග අහල් 5෪ ක් පමණ සම්පූර්ණ උසවූ ශිවනටරාජ රූපයද කලාත්මකව නිමකර ඇත.

පාර්වතී—සිවකාමසුන්දරි විලාසයෙන් : (2 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 38 යි

ආසනයන් සමග මෙම රූපයේ උස අහල් 38 කි. මෙය අංගසම්පූර්ණ ප්‍රතිමාවක්ය. ස්වාභාවික ස්ත්‍රීලක්ෂණ අනුව දිග් බෙල්ලක්ද පුන්පියයුරුද පිහිටුවාය. මේ රූපයේ ඇඳුම් හා පොන්ගුල් වෙහෙර ප්‍රතිමාවේදී ලන්ඩන්හි බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයට ගෙනගොස් ඇති තාරාරූපයේද ඇඳුම් පෙන්වා තිබෙන අන්දම හා එක්තරා සමානතාවයක් පෙනේ.

සිබ්වාහන ස්කන්ධ : (3 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 4 $\frac{1}{8}$ යි

මැට්ටලදේ ඇතුළත් රූප අතරේ ශිවදෙවියන්ගේ පුත් සිබ්වාහන දේවරූපයක් ද වේ. ආසනයන් සමග මෙය අහල් 4 $\frac{1}{8}$ කි. මහාසේන නොහොත් කතරගමදෙවියන්ගේ මෙන් මුහුණු 6 ක් සහ අත් 12 ක් නොව මෙහි එක් මුහුණක් හා අත් 4 ක් පමණක් ඇත.

කාරෙරක්කාල් අම්මෙයාර් : (4 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 10 $\frac{1}{4}$ යි

මෙම රූපය මුර්තීන් අතර විශේෂ තැනක් ගනී. හින්දු මුර්තිකලා පිළිබඳ ලියා ඇති විශේෂඥයෝ මෙම රූපය කාලිදෙවියු බවට තෝරාගෙන ඇත. (“ ආර්ට් ඔෆ් ඉන්ඩියන් ඒෂියා ” (II කාණ්ඩය) නම් හෙන්රි වි ශිමර්ගේ පොතේ 422 රූපය බලන්න.) තවද ඒ. ඇල්. බැෂම් මහතාගේ “ වන්ඩර් දූට් චෝස් ඉන්ඩියා ” යන පොතේ 70 වෙනි රූපයේ සටහන් වී ඇත්තේ කාලිදෙවහන තාලං ගසමින් සිටින අයුරු කියාය. නුමුත් පොළොන්නරුවෙන් ලැබුණු රූපයෙන් ශිවහක්තික අම්මා කෙනෙක්වූ කාරෙරක්කාල් මෑණියන්ගේ නියම විස්තරය දැනගත හැකිය. මෙම ලෝකධරූපය වෝළගුගයට අයත් ය.

සරස්වතී දේවී : (5 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 5 $\frac{1}{2}$ යි

මෙම රූපය බ්‍රාහ්මය ගණයට අයත්යයි නිගමනය කළ හැක. මෙබඳු අතේ පක්ෂියෙක් ඇති සරස්වතීරූපයක් කිසි තැනක පළවී නැතත් මේ රූපය එසේ හඳුන්වන්නේ ගිරා සන්දේශයේ—

“ එතරම් පසිඳු සරසවිදෙවිය අතැ වැසි ”

ආදියෙන් ගිරවාට ස්තූතිකොට තිබෙන නිසයි. අතේ ඉන්නා පක්ෂියා ගිරවෙක්ම නම් අපේ නිගමනය නිරවද්‍ය විය යුතුයි.

නටරාජ : (6 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 5 $\frac{3}{4}$ යි

පළමුවෙනි ඡායාරූපයේ විස්තරය මේ සමඟ බලන්න.

ආසනාරූඪවී සිටින දෙවියුට : (7 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 2 $\frac{3}{4}$ යි

ලලිතාසනයෙන් යුක්තවූ මෙම දෙවියුරූපය අහල් 2 $\frac{3}{4}$ ක් උසය. විශේෂ සලකුණක් නොමැති හෙයින් මේ ගැන නිශ්චය අදහසක් දීමට අපහසුය. එහෙත් ආසනාරූඪ වී සිටින ආකාරයෙන් එය කලාකර්මයේ උසස් තැනක් ගන්නා බව කියයුතුයි.

බාලක්‍රිෂ්ණරූපය : (8 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 4 යි

මෙය වෛෂ්ණව රූපවලට අයත් ය. මෙම රූපය ආසනයක් සමඟ අහල් 4ක් උසට තිබේ. ජවා මකුටය මුක්තාපටය ආදී ආභරණ සමඟ මෙය ඉතා වටිනා කලාකෘතියකි. මෙම රූපය එක් කකුලකින් හිටගෙන නටන ආකාරය පෙන්වුම් කරයි.

වණ්ඩෙශ්වර : (9 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 29 $\frac{1}{4}$ යි

අහල් 26 $\frac{1}{2}$ ක් උසැති මේ ශිවහක්ත වණ්ඩෙශ්වරරූපය අහල් 3 $\frac{1}{2}$ ක් උසැති පද්මාසනයක් මත පිහිටුවා ඇත. මිනිස් රූවක ඇති ලක්ෂණ මෙහි ඇති අතර හක්තියෙන් යුක්තව එක ඉරියව්වකින්ම වැඳ සිටගෙන ඉන්නා ආකාරය පෙන්වුම් කරයි.

සෝමස්කන්ධ මුර්ති ශිව : (10 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 27 $\frac{1}{4}$ යි

දික්කළ පාදයන් සමඟ උස අහල් 21 යි. ආසනයේ උස අහල් 17 යි. දිග අහල් 27 යි. පළල අහල් 13 යි. ප්‍රභාමණ්ඩලයේ උස අහල් 26 යි. දේවිය හා කුමාරයා ලැබී නැත. වර්ෂ 1950 හේ පුරාවිද්‍යා වාතාවේ සඳහන් වෙන ත්‍රිකුණාමලයෙන් ලැබුණු රූපය ආදී මෙම

මුර්තියෙන් පෙන්වනු ලබන ශිවරූප හා සමාන කරන විට දැන් මේ ලැබුණු රූපයේ වෙනස්කම් ඇත. මෙම වර්ගයේ අනික් රූපවල වම්පස උස්සාගෙන අසුනේ තබා ඇත. මෙහි එසේ තිබෙන්නේ දකුණු පසයි. අපි මෙහි පෙන්වන රූපයේ මුහුණේ හා ශරීර අවයවයන්ගේ ආකාර ඉතා ලක්ෂණම නොලා තිබේ.

විෂ්ණු දේවරූපය : (11 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 30½ යි

භොගාසන මුර්තියෙන් සිටින වෛෂ්ණවරූපයෙකි. එය අහල් 24 ක් උසය. මෙම රූපය අහල් 6½ ක් උස ඇති ආසනයක් මත තබා තිබේ. මෙම විෂ්ණුරූපයේ යගදව නැතිවී ඇත. ඇඳුමෙන් ආභරණවලින් හා කිරීටයෙන් මේ රූපයේ වෙනස්කම් ඇත.

බටුක-හෙරව ශිව : (12 වෙනි ඡායාරූපය) උස අහල් 5½ යි

මැටිවලදේ තිබූ දේ අතර පිටුපස බල්ලෙකු සහිතව කර ඇති මේ රූපයද තිබුණේය. රූපයේ සම්පූර්ණ උස ආසනයත් සමග අහල් 5½ කි. හිස්ටරි ඇන්ඩ් කල්චර් ඔෆ් ද ඉන්ඩියන් පීපල්, කාණ්ඩ IV (1955) නැමැති පොතේ 307 පිටේ මේ රූපය ගැන සඳහන්කර ඇත්තේ ඉතා භයංකාර අන්දමටය.

‘බටුක බහිරව (තරුණ බහිරව) සාමාන්‍යයෙන් පෙන්නා ඇත්තේ නග්නවය. ඔහුගේ අමනුෂ්‍ය සිතහවකින් විවරවුණු කටේ කෙලවරින් දළදෙකක් එළියට නෙරා ඇත. ඔහුගේ වටකුරු ඇස් බම්මයි—ඔහුගේ අත්වල කඩුවක් හෝ ශූලය, හිස්කබලක් ආදී දේවල් ඇත. ඔහු ලී පාවහන් පයලාලාය. ඔහු පිටුපසින් බල්ලෙක් සිටී’. අපට මෙහි ලැබී ඇති මුර්තිය ඉහත සඳහන් විස්තරයට සම්පූර්ණයෙන් ම නොගැලපෙන්නේ සමානකම් සසඳා බලන විට අපේ හැඳින ගැනීම නිවැරදියැයි විශ්වාස කළ හැක.

තවත් විස්තර

වර්ෂ 1961 ක්වූ ජුනි මස 23 වෙනි දින රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ ලංකා ශාඛාවේදී අප විසින් පොළොන්නරුවේ ලෝකධරූප පිළිබඳ කළ කථාවෙන් ගත් කොටසක් මෙහි පහත සඳහන් වෙයි :

වර්ෂ 1907 ටත් 1908 ටත් අතර කාලය තුළ බෙල් මහතා විසින් සොයා ගන්නා ලද ලෝකඩ මුර්ති “ නිසැකවම ඉන්දියාවේ ” කරන ලද්දේයයි ඒ මහතා විස්තර කරයි. බෙල් මහතාගේ කාලයෙන් පසු ලංකාවේ ලෝකඩ මුර්ති පරීක්ෂාකර බැලීමට අවස්ථාව ලැබුවේමු. 1960 දී ලැබුණ ලෝකඩ මුර්ති නිසා බෙල් මහතාගේ මතය විවේචනය කිරීමට සිදුවිය. කැණීම් පිළිබඳ විස්තර දැනගැනීමට පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස්ගේ වර්ෂ 1960 පාලන වාර්තාව බලන්න.

පොළොන්නරුවෙන් සොයාගත් ලෝකඩ මුර්තිවල විශේෂ අංගලක්ෂණ දක්නා ලදී. මෙයින් ගණදේවරුව හා සරස්වතීරුව පැහැදිලි නිදසුන් ය. එමෙන්ම බහිරවරූපය සහ තවත් රූපද එලෙස විශේෂ තැනක් ගනී.

එලිමන්ටස් ඔෆ් හින්දු අයිකොනොග්‍රෆි නම්වූ ගෝපිනාත් රාඕ මහතාගේ පොතේ (1916) දෙවන වෙළුමේ II කොටසේ 467 පිටුව බලන්න. වණේඛන්වරයන්ගේ මුර්ති ගැන සඳහන් කරන විට ගෝපිනාත් රාඕ මහතා කාමිකාගම යන පොතකින් උපුටාගත් කොටස්වල සිංහල දේශයේ පොත්ද සඳහන් කර ඇත. පැරණි ලංකාවේ වැදගත් ලෝකඩ ශිල්පක්‍රමයක් නිවුණ බවද දකුණු ඉන්දියාවේ ශෛලිය අනුව ප්‍රතිමා කීපයක් මුර්තිකර ඇති බවද බැෂම් මහතාගේ

ද වෛශ්වික දූට වෛස් ඉන්ඩියා (1954) නැමති පොතේ 376 වෙනි පිටුවේ සඳහන් වේ. උද්‍යාන වශයෙන් ගතහැකි ලංකාවේ ඇති බෞද්ධ හා හින්දු මුර්තීන්ට ඉන්දිය මුර්තීන්ගේ මූලික බලපෑම් ඇතිවූ බව පෙන්විය හැකිය. මිහින්තලේ කණ්ඩක වෛශ්වයේ වාහල්කඩවල ඇති ගණපති රූකම්පෙළ හොඳ උද්‍යානකරණයකි.

පොළොන්නරුවේ හින්දුකෝවිල් හා ඒ සමබන්ධවූ රූපකම් ආදියෙන් බොහොමයක් පස්වන මිහිදුරුපුරේ එකොළොස්වන වර්ෂය වූ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 993 හා විජයබාහුරජු පොළොන්නරු පුරය ගත් වර්ෂ 1070 ව අනරේ රජරට සොළීන් යටතේ තිබූ කාලයට අයිතිය. මෙම රූකම්ද එම කාලයටම ලා ගිණිය යුතුයි.

සිංහලයන් අතර දැනට බුද්ධාල ආදිය කිරීමෙන් වාස්තුවිද්‍යාවද ඒ ගොඩනැගිලි පිළිබඳ රූපකම් සිතියම් ආදිය කිරීමෙන් හා විශිෂ්ඨ බුද්ධරූප නෙලීමෙන් කැටයම් හා චිත්‍රකලාද පිළිබඳ උසස් අන්දමේ ප්‍රවීණත්වයක් ලැබූ ශිල්පීහු ඇති වූහ. දහවෙනි ශතවර්ෂයේ අවසාන භාගයේදී වෝලයන් විසින් යටපත්කළ සිංහල භස්තකාර්මිකයන් ලවා ඔවුන්ගේ දෙව්වරුන්ට දේවාල තනවා රූපකම්ද කරවනලදී. 15 වෙනි සියවසෙන් පසු බටහිර ජාතීන් ලංකාව යටපත්කර ගත්පසු ඉහත මෙන් සිංහල කම් ශිල්පීන් හා කලාකරුන් ක්‍රිස්තියානි දෙව්මැදුරු තැනීමට යොදන ලදී.

පොළොන්නරුවේ සිංහල මුර්තිශිල්පීන් දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්වම ගෘහනිර්මාණය හා මුර්තිකලා පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් මෙම වැඩවලට එකතුවී තිබේ.

විජයබාහුගේ යුද්ධභූමිදාව ජයග්‍රහණය කළාට පසු පොළොන්නරුවේ අවුරුදු සියයක් පමණ සිටි හින්දු පූජකයන්ට කිසිවක් කිරීමට නොහැකිවූයෙන් මෙම ලෝකඩ දෙව්වරුප වළලා හදිස්සියෙන් ප්‍රදේශය හැරයාමට සිදුවිය. මෙසේ කිරීමේදී ඒවායේ තිබූ වටිනා කණකර හා වෙනත් ආභරණ පමණක් ගෙනයාමට පුළුවන් විය. ඔවුන්ට ජයක් ලදහත් සමහර විට ලෝකඩ ප්‍රතිමා නැවත ගොඩ ගෙන සැරසීමේ අදහසද තිබෙන්නට ඇත. එහෙත් වටිනා ආභරණ ජයග්‍රහණයකළවුන්ගේ අතට අසුචුණා විය හැකි. නැතහොත් මේවා තවම ඒ ස්ථානවල වැළලී තිබෙන්නටද පුළුවන. වෝලයින් හා ඔවුන්ගේ අනුවරයන් අවසානය දක්වා අල්ලා ගෙන සිටි නුවරකොටුව තුළ ප්‍රදේශයේ තිබී අනාගතයේ දිනයක මෙකී අගනා ආභරණයක් පුරාවිද්‍යාඥයින් විසින් මතුකරගන්නට යෙදෙන්නටත් පිළිවන.

මෙහි විස්තර කරනු ලැබූ ලෝකඩරූප ලැබුණු ප්‍රවෘත්තිය දැනුගනු කැමැත්තන් විසින් 1960 වර්ෂය සඳහා පුරාවිද්‍යාකොමසාරිස්තැනගේ පාලන වාර්තාව (පිටු 23-28 හා පිටු 72-76) බැලිය යුතුයි.

பொலன்னறுவை வெண்கலச்சிலைகள்

கணபதி-(உறை) உயரம் 32 அங்குலம்

கமலாசனத்தில் வீற்றிருக்கும் கணேஷமூர்த்தியின் இந்தச் சிலைபோலச் சிறந்த சிலையை உலகில் வேறெங்கணும் காணமுடியாது. இதன் உயரம் 23 அங்குலம். பீடத்தோடு இது 32 அங்குல உயரமுடையது. சிங்களப் புராணக் கதைகளிலே கூறியதுபோல் கணேசமூர்த்தியின் இடது கையிலே மாம்பழமிருக்கிறது. “இந்திய ஆசியாக்கலை” (த ஆட் ஒப் இந்தியன் ஏசியா) என்ற நூலில் (பக்கம் 17) ஹென்றி சிம்மர் இதைப்பற்றி பின்வருமாறு கூறுகிறார். “இலங்கை, கம்போடியா, சயாம், ஜாவா ஆகிய தேசங்களிலே பரவிய இந்துப் பண்பாடும் பௌத்த பண்பாடும், தமக்கே சொந்தமான கலாசம்பிரதாயங்களை உடையனவாயிருந்தன”. அதற்கு இஃது ஓர் உதாரணமாகும்.

நடராஜர் - (படம் 1 ம், 6 ம்) உயரம் 55 $\frac{1}{2}$ அங்குலமும் 5 $\frac{1}{2}$ அங்குலமும்

(i) இந்த மூர்த்தத்துக்கு சடையோ, காதணியோ கிடையாது. இதுவரை கண்ட விக்கிரகங்களுள் இது மிகச் சிறப்புடையது. இவ்வளவு பெரிய வெண்கல விக்கிரகம் இதுவரை கண்டதில்லை. “சிவநடனம்” (டான்ஸ் ஒப் சிவா) என்ற நூலில் (பம்பாய் 1948) 86 ஆம் பக்கத்திலே ஆனந்தக் குமாரசுவாமி பின்வருமாறு கூறியுள்ளார். “சிலைகள் பல உயரத்திலே காணப்படுகின்றன. ஆனால் 4 அடி உயரத்துக்கு மேற்பட்டவை கிடையா”. இந்த உருவச்சிலை 4 அடியும் 7 $\frac{1}{2}$ அங்குலமும் உயரமானது. இதில் ஒரு விசேடம் அதன் “பிரபா” என்ற திருவாசி. இத்தகைய திருவாசியும் அருமை. கோபிநாதராயர் எழுதிய “இந்து விக்கிரக அமைப்புக்கள்” (சென்னை 1916) என்ற நூலில் LXVI படத்தைப் பார்க்க. கமலபீடத்தின் முன்புறத்திலுள்ள போதிகைச் சிற்பத்திலே வாத்தியகாரரைக் காணலாம். ஆதியில் இங்கே சுவர்கடந்து நிற்கும் கட்டைகளும், சிங்கங்களுமிருந்தன. அதற்குமேலேதான் வாத்தியக்காரர் அமைக்கப்பட்டுள்ளனர். வலமிருந்து இடமாக தாளம் போடும் ஒரு பெண், சங்குதுபவர், புல்லாங்குழல் வாசிப்பவர், மத்தளம் வாசிக்கும் பெண், தாளம் போடுபவர் ஆகியோர் காணப்படுகின்றனர்.

இத்தகைய போதிகைச் சித்திரமுள்ள சிவநடராஜ விக்கிரகம் வேறில்லை. கல்லிலே அமைக்கப்பட்ட சிவநடராஜ வடிவங்கள் சில தென்னிந்தியாவில் உண்டு. (கோபிநாதராயர் படம் LXIX) இந்த வெண்கலச் சிலையிலுள்ள வாத்தியகாரரின் முகங்களை இலங்கையிலுள்ள வேறு சிற்பங்களிற் காணப்படும் வாத்தியகாரரின் முகங்களோடு ஒப்பிடலாம். நடராஜர் காலில் சிக்கிக்கிடக்கும் முயலகன் என்ற பூதம் (சம்ஸ்கிருதத்திலே “அபஸ்மாரபுருஷன்” என வழங்கும்) பொலன்னறுவை வட்ட தாகேயிலுள்ள பூதங்களோடு ஒத்ததாக இருக்கிறது.

(ii) மட்கலத்திலே கண்டெடுத்த சிறிய சிவநடராஜ விக்கிரகம் சடையுடையதாய், திருவாசி பீடம் என்பவற்றோடுகூடி 5 $\frac{1}{2}$ அங்குலம் உயரமுடையதாயிருக்கிறது. இது சிறந்த வேலைப்பாடமைந்த விக்கிரகமாகும்.

பார்வதி : சிவகாமசுந்தரிமூர்த்தம்-(படம் 2) உயரம் 38 அங்குலம்

இந்த விக்கிரகத்தின் உயரம் 38 அங்குலம். அங்கலச்சணங்கள் செம்மையாயமைந்திருக்கின்றன. கழுத்து நீண்டதாயும் மார்பகங்கள் இயற்கையான புருமனுடையனவாயுமிருக்கின்றன. பொலன்னறுவையிலுள்ள பராக்கிரமபாகுவின் சிலையெனக் கருதப்படும் சிலையில் அணியப்பட்டிருக்கும் ஆடையும் இப்பொழுது பிரிட்டிஷ் நூதன சாலையிலிருக்கும் தாரையின் வெண்கலச் சிலையில் அணியப்பட்டிருக்கும் ஆடையும் இச்சிலையில் அணியப்பட்டிருக்கும் ஆடையுடன் சில அமிசங்களில் ஒத்திருக்கின்றன.

சிகிவாகன ஸ்கந்தர்-(படம் 3) உயரம் 4 $\frac{1}{2}$ அங்குலம்

இதுவும் மட்கலத்தில் உள்ள ஒரு விக்கிரகம். மயில்வாகனத்தில் முருகன் வீற்றிருக்கும் இவ் விக்கிரகம் 4 $\frac{1}{2}$ அங்குலம் உயரமுள்ளது. ஒருதலையும் நாலு கைகளுமே உண்டு. கதிர்காமக் கந்தஸ்வாமிக்கு இருப்பதுபோல் ஆறு முகமும் பன்னிருகையுமில்லை.

காரைக்கால் அம்மையார்-(படம் 4) உயரம் 10 $\frac{7}{8}$ அங்குலம்

இது தனித்தன்மை வாய்ந்ததொரு உருவம். இது காளியின் ஒரு மூர்த்தமெனச் சில அறிஞர் கூறுவர். ஸீம்மர் எழுதிய “இந்திய ஆசியாக் கலை” (த ஆட் ஒப் இந்தியன் ஏசியா) இரண்டாம் தொகுதி, படம் 422 பார்க்க. “காளி சிவனை வழிபடுத்தோற்றம் கி. பி. 14 ஆம் நூற்றாண்டு” ஏ. எல். பாஷம் எழுதிய “புராதன இந்தியாவென்னும் அதிசயம்” (த வொண்டர் தற் வோஸ் இந்தியா) என்ற நூலில் (படம் LXX) காளி : கோரவடிவில் தாளம்போட்டுக் கொண்டிருத்தல்—வெண்கலம் (சோழர் காலம்) என்று காணப்படுகிறது. எனினும் பொலன்னறுவையில் கண்டெடுக்கப்பட்ட இவ்விக்கிரகம் சிவபெருமான் மீது பக்திபூண்ட காரைக்கால் அம்மையாருடைய விக்கிரகமே என்பதை தெளிவாகக் காட்டுகிறது.

சரஸ்வதி-(படம் 5) உயரம் 5 $\frac{1}{2}$ அங்குலம்

பிரம்மா வகுப்பைச் சேர்ந்ததாகக் கொள்ளக்கூடிய ஒரேயொரு உருவம் சரஸ்வதியெனக் கண்டுபிடிக்கப்பட்டதும் முதன்முதற் கண்டெடுக்கப்பட்டதுமான சிலை. சரஸ்வதி பிரமனது மனைவி ; வாக்குக்கும் கலைகளுக்கும் தெய்வம். சிங்கள இலக்கியத்திலே சரஸ்வதியின் கையில் கிளியிருப்பதாகக் குறிப்பிடப்படுகிறது. (“கிரா சந்தேசய” என்ற நூலில் 3 வது செய்யுளைப் பார்க்க.) இதைப்போன்ற ஒரு விக்கிரகம் இதுவரை வேறெங்கும் கண்டெடுக்கப்படவில்லை.

நடராஜர்-(படம் 6) உயரம் 5 $\frac{1}{2}$ அங்குலம்

முதலாம் படத்தில் வருணிக்கப்பட்டது.

லலிதாசனத்திலிருக்கும் தேவி-(படம் 7) உயரம் 2 $\frac{1}{2}$ அங்குலம்

இச்சிலையின் உயரம் 2 $\frac{1}{2}$ அங்குலம். லலிதாசனத்திலிருக்கும் இத்தேவி யார் எனக் கூறமுடியவில்லை. பதிசமேதராயிருக்கும் பெண் தெய்வங்களின் தனித்தன்மை கூறப்படாதபடியால் இவ்வுருவங்களை இனங்கண்டு கொள்வது கஷ்டம். இவ்விக்கிரகம் ஆசனத்தில் அமர்ந்தவாறு காணப்படும் ரூப-லாவண்யமான தோற்றம் குறிப்பிடத்தக்கது.

பாலகிருஷ்ணன்-(படம் 8) உயரம் 4 அங்குலம்

இவ்வுருவச் சிலை பீடத்தோடு 4 அங்குல உயரமுள்ளது. சடாமகுடமும் முக்தா பட்டமுமுள்ள இச்சிலை நல்லவேலைப்பாடமைந்தது. இது வைஷ்ணவப் பிரிவைச் சேர்ந்தது. ஒற்றைக் காலில் நின்று நடனம் புரியும் இந்த உருவ அமைப்பு உள்ளத்தைக் கவரக் கூடியது.

சண்டேஸ்வர நாயனார்-(படம் 9) உயரம் 29 $\frac{3}{4}$ அங்குலம்

சிவபக்தரான சண்டேஸ்வர நாயனருடைய இவ்வுருவச்சிலை 26 $\frac{1}{2}$ அங்குல உயர முடையது. அதன் கமலபீடம் 3 $\frac{1}{2}$ அங்குல உயரமுடையது. இந்தச் சிலை ஓரளவுக்கு நல்ல உருவப் பிரமாணங்களை உடையதாயிருக்கிறது. இவ்வுருவம் வெளிநோக்கித் தம்பித்திருப்பது ஒருவேளை நாயனார் வழிபாடு செய்து கொண்டிருக்கும் பாவனை யினால் போலும்.

சோமாஸ்கந்த மூர்த்தத்தில் சிவன்-(படம் 10) உயரம் 27 $\frac{3}{4}$ அங்குலம்

பாதம் உட்பட இவ்விக்கிரகத்தின் உயரம் 21 அங்குலமாகும்; பீடம் வேறாகக் காணப்பட்டது; உயரம் 16 $\frac{3}{4}$ அங்குலம்; நீளம் 26 $\frac{3}{4}$ அங்குலம்; அகலம் 13 $\frac{1}{4}$ அங்குலம்; திருவாசி (பிரபாமண்டலம்) 25 $\frac{3}{4}$ அங்குலம் உயரமுள்ளது. உமையும் ஸ்கந்தனும் காணப்படவில்லை. சோமாஸ்கந்த மூர்த்தத்திலுள்ள வேறு விக்கிரகங்களோடு ஒப்பிட்டுப் பார்க்கும்போது இந்த விக்கிரகத்திலே குறிப்பிடத்தக்க சில சிறப்புக்களைக் காணலாம். உதாரணமாக திருக்கோணமலையிற் கண்ட வெண்கல விக்கிரகத்தைக் காட்டலாம். (1950 ம் ஆண்டு புதைபொருளாராய்ச்சி அறிக்கையை) பார்க்க அல்லது இந்திய விக்கிரக அமைப்பைப் பற்றிக் கூறும் நூல்களிற் காட்டப்பட்ட உதாரணங்களைக் காட்டலாம். இவற்றிலே சிவனுடைய இடது கால் தூக்கியவாறிருக்கும் (குஞ்சித பாதம்). இந்த உருவத்திலே வலது கால் உயர்த்தப்பட்டிருக்கிறது. முக அமைப்புச் சிறப்பாக இருக்கிறது. விக்கிரகத்தின் உடலும் மிக நல்ல அளவுப் பிரமாணமுடையது.

விஷ்ணு (படம் 11) உயரம் 30 $\frac{1}{4}$ அங்குலம்

இந்த விக்கிரகம் போகஸ்தான மூர்த்தத்திலே அமைந்த விஷ்ணு மூர்த்தமாகும். விக்கிரகத்தின் உயரம் 24 அங்குலம்; பீடம் 6 $\frac{1}{4}$ அங்குலம் உயரமுடையது. முன்னிடது கையில் இருக்க வேண்டிய கதாயுதம் காணப்படவில்லை. உடை, அணி, மகுடம் என்பனவற்றில் இவ்வுருவத்துக்கும் எணைய விஷ்ணு உருவங்களுக்கும் வித்தியாசம் உண்டு.

வடுக-பைரவ மூர்த்தத்தில் சிவன்-(படம் 12) உயரம் 5 $\frac{5}{8}$ அங்குலம்

கலசத்திலே கண்ட உருவச்சிலைகளுள் இளமைபூண்ட பைரவ மூர்த்தத்தில் விளங்கும் சிவனுடைய சிலையும் ஒன்று. வாசனமான நாய் பின்னால் விற்கிறது. பீடத்தோடு இதன் உயரம் 5 $\frac{5}{8}$ அங்குலம். “இந்தியர் சரித்திரமும் பண்பாடும்” (த ஹிஸ்றறி அண்ட் கல்ச்சர் ஒப் த இந்தியன் பீப்பள்) என்ற நூலில் பைரவமூர்த்தத்தைப் பற்றிப்பின்வருமாறு குறிப்பிடப்பட்டுள்ளது. தொகுதி IV (1955) பக்கம் 307.

“வடுக-பைரவர் உருவம் (இளம் பைரவர்) வழக்கமாக நிருவாணக் கோலத்திலேயே காணப்படும்; தோற்றம் பயங்கரமானது. கடைவாயிலிருந்து பற்கள் வெளியே நீண்டிருக்கும். வாய் கோரச்சிரிப்போடு விளங்கும். வட்டமான கண்கள் சமூன்று கொண்டிருக்கும். கையிலே வான், கடுவங்கம், சூலம் என்பனவும் கபாலமும் உண்டு. காலில் மிதிதடி. வாகனமான சவானமும் உடனிருக்கும்”.

இந்த உருவச்சிலை மேற்படி வருணனையோடு முற்றாக ஒத்திராவிட்டாலும் இனங்கண்டு கொள்ளலாம்.

விளக்கம்

“பொலன்னறுவை வெண்கலச்சிலைகள்” என்ற பொருள்பற்றி 1961 ஆம் ஆண்டு ஜூன் 23 ந்திகதி ரோயல் ஏசியாட்டிச் சங்கத்தின் (இலங்கைக் கீளை) ஆதரவில் நாம் நிகழ்த்திய சொற்பொழிவின் சில பகுதிகள். (புதைபொருளாராய்ச்சி அதிகாரியின் 1960 ஆம் ஆண்டு அறிக்கையில் இதன் விபரங்களைக் காணலாம்.)

1907-1908 ஆம் ஆண்டுகளிலே பெல் என்பவர் தாம் கண்டெடுத்த வெண்கலச் சிலைகளைப் பற்றிக் குறிப்பிடும்போது அவை “இந்தியாவிலேயே வாரக்கப்பட்டன வென்பதில் ஐயமில்லை” என்று குறிப்பிட்டார். பெல் காலத்துக்குப் பின்னர் பல வகையில் இலங்கையின் வெண்கலச்சிலைகளை நாம் ஆராயச் சந்தர்ப்பமுண்டாயிருக்கிறது. 1960 இல் கண்டெடுத்த வெண்கலச் சிலைகள் பெல்லுடைய கருத்தை மாற்றுவதற்கு இடமளிக்கின்றன.

பொலன்னறுவை வெண்கலச் சிலைகளின் விசேடத் தன்மைகளையும், தனிப்பட்ட இயல்புகளையும் அறியலாம். அவற்றில் குறிப்பிடத்தக்க அமிசங்களுண்டு. கணேஸ்வரர் உருவமும் சரஸ்வதி உருவமும் அத்தகைய விசேட இயல்புகளுடையவை. பைரவர் சிலைபோன்ற ஏனைய சிலைகளிலும் விசேடத் தன்மைகளுண்டு.

“இந்து விக்கிரக உருவங்கள்” பற்றிய நூலின் இரண்டாம் தொகுதி, இரண்டாம் பகுதி 467 ஆம் பக்கத்தில் (1916 ஆம் ஆண்டுப் பதிப்பு) கோபிநாத்ராயர், சண்டேசுவர நாயனாரின் உருவச்சிலை பற்றிக் கூறுமிடத்து, காமிகாகமம் என்ற நூலிலேயிருந்து மேற்கோள் கூறுமிடத்து, அந்நூல் சிங்கள தேசத்து நூல்களிலிருந்து மேற்கோள் காட்டுவதாகக் குறிப்பிடுகிறார். சிங்களதேச மென்பது இலங்கையே. பாஷாம் என்பவர் எழுதிய “புராதன இந்தியாவென்னும் அதிசயம்” (த வொண்டர் தற் வோஸ் இந்தியா, 1954—பக்கம் 376) என்னும் நூலிலே “வெண்கலத்தில் சிலைவார்க்கும் தொழிலில் ஒரு முக்கியமான பிரிவினர் இலங்கையில் இருந்தனர். தென்னிந்திய முறையை அனுசரித்தே அவர்களும் வெண்கலச் சிலைகளை உருவாக்கினர்” என்று குறிப்பிடுகிறார். புராதன இந்திய உருவச்சிலை வளர்ச்சியை விளக்குவதற்கு இலங்கையிலுள்ள பௌத்த இந்து விக்கிரகங்களையும் உதாரணமாகக் காட்டலாம். மிகிந்தலையிலுள்ள கண்டகசைத்தியத்தின் வாசல்கடைகளிலுள்ள போதிகைச் சித்திரங்களில் (Friezes) கணபதி உருவங்கள் காணப்படுகின்றன. இவற்றை நல்ல உதாரணங்களாகக் கொள்ளலாம்.

பொலன்னறுவையிலே இந்துக் கோயில்களும் சிற்பங்களும் சோழர் இலங்கையை ஆண்ட காலத்திலுண்டாயின என்பதை இலங்கைச் சரித்திரங் கற்போர் அறிவர். சோழர் இலங்கையை, ஐந்தாம் மகிந்தனுடைய பதினேராவது ஆட்சி வருடத்திலிருந்து அதாவது கி. பி. 995 துவங்கி முதலாம் விஜயபாகு அதனைக் கைப்பற்றிய கி. பி. 1070 வரை ஆட்சி செய்தனர்.

பெளத்த தாதுகோபங்களையும், புத்தருடைய வடிவங்களையும் சைத்தியங்களிலே ஓவியங்களையும் அமைத்த சிங்களச் சைத்திரீகரும் சிற்பிகளும், கட்டடக்கலையிலும், சிற்பத்திலும், ஓவியத்திலும் திறமை பெற்றிருந்தார்கள். பத்தாம் நூற்றாண்டின் இறுதியில் சிங்களவரைத் தம்மாட்சிக்குக் கீழே கொண்டுவந்த சோழர், இந்துக் கோவில்களைக் கட்டவும் சிலைகளை வடிக்கவும் சிங்களச் சிற்பிகளைப் பயன்படுத்தினர். விகாரைகளும், தாதுகோபங்களும், புத்தவடிவங்களும் அமைத்த சிங்களச் சிற்பிகள் சிவபெருமானுக்கும் விட்டுணுவுக்கும் கற்றளி அமைத்தனர். அவர்களே அத்தெய்வங்களின் வடிவங்களையும் வெங்கலத்தில் வடித்தனர். பதினேந்தாம் நூற்றாண்டின் பின்னர் மேலை நாட்டவர் இலங்கையிலாட்சி புரிந்தபொழுது சிங்களச் சிற்பிகளைக் கொண்டு கிறித்தவத் தேவாலயங்களைக் கட்டுவித்தனர். அவ்வாறே பத்தொன்பதாம் நூற்றாண்டின் ஆரம்பத்திலே புத்த சங்கத்திலிருந்து விலகிய பிக்குகளைக் கொண்டு கிறித்தவ வேத நூலைச் சிங்களத்திலும் மொழி பெயர்த்தனர்.

பொலன்னறுவைக் காலத்திலிருந்த சிங்களச் சிற்பிகள் தாம் அமைத்த சிற்பங்களிலே அறிந்தோ அறியாமலோ தமது சொந்தக் கற்பனைகளையும் புகுத்திவிட்டனர்.

ஒரு நூற்றாண்டாகப் பொலன்னறுவையில் கோவிற்பூசை நடத்திய அருச்சுக்கர்கள், விஜயபாகுவின் வெற்றிப் படைகள் தீடினென்று தோன்றியதைக் கண்டு கோயில் விக்கிரகங்களை நிலத்தில் புதைத்திருக்க வேண்டும். அவ்விக்கிரகங்களில் அணியப்பட்ட தோடு, மாலை முதலிய ஆபரணங்களைக் கழற்றி எடுத்துக்கொண்டு போயிருக்க வேண்டும். தமக்கு வெற்றி கிடைத்தவுடன் புதைத்த உருவங்களைக் கிண்டி எடுத்து மறுபடியும் பிரதிஷ்டை செய்ய எண்ணியிருப்பார்கள். இந்த விலையுயர்ந்த ஆபரணங்கள் வெற்றிபெற்ற சைனியத்தின் கையிலே சிக்கியிருக்கலாம் அல்லது சோழியர் கடைசிவரை சண்டையிட்ட கோட்டையில் புதைந்து கிடக்கலாம். ஒருவேளை புதை பொருளாராய்ச்சியாளர் கிண்டியெடுக்கும்வரை நிலத்திலேயே மறைந்து கிடக்கலாம். **(புதைபொருளாராய்ச்சி அதிகாரியின் 1960 ஆம் ஆண்டு அறிக்கையில் இந்தப் புதைபொருளாராய்ச்சியின் விபரங்களையும் கண்டெடுக்கப்பட்ட ஏனைய பொருளைப்பற்றிய விபரங்களையும் காணலாம். பக்கங்கள் ஜி 23-28 ; ஜி 72-76).**

POLONNARUVA BRONZES

Gaṇapati (Cover)—Height 32 inches

The statuette of Gaṇeṣa on lotus pedestal is about the finest image of the god yet known anywhere in the world. Height 23 inches, complete height with pedestal 32 inches. The god holds in his front left hand a mango fruit as described in Sinhalese mythology. In reference to this statuette of Gaṇapati, one may point to Heinrich Zimmer's statement in his *The Art of Indian Asia* (p. 17) : " The Indian Civilizations, both Buddhist and Hindu, of Ceylon, Cambodia, Siam and Java possessed superb art geniuses of their own ". This is one of such examples.

Naṭarāja (Plates 1 and 6)—Height 55 $\frac{3}{4}$ inches and 5 $\frac{5}{8}$ inches

(i) This statuette, although devoid of the tuft of hair and the ear-ornaments, is one of the finest ever discovered. It is the largest bronze Naṭarāja so far published. Coomaraswamy in his *Dance of Śiva* (Bombay, 1948), page 86, says " The images are of all sizes, rarely if ever exceeding four feet in total height ". Our bronze exceeds this description by seven and three quarter inches over four feet. One special feature of the statuette is the shape of its *prabhā*. Similar ones are, however, very rarely found elsewhere, see *Elements of Hindu Iconography* (Madras, 1916) by Gopinath Rao, Plate LXVI. The other feature is the group of musicians in the frieze on the front side of the lotus pedestal. Originally there has been here a frieze of pilasters and lions. The frieze of musicians has been superimposed on it. The musicians from right to left are : a woman beating a pair of cymbals, a conch-blower, a reed-flute player, a woman beating a kettle drum (*kumba*), a cymbalist. No Śiva-Naṭarāja bronze with a similar frieze of musicians is known. There are a few South Indian examples of Śiva-Naṭarāja in stone with his dance supported by musicians (Gopinath Rao. op. cit, Plate LXIX). The faces of the musicians admit comparison with similar sculpture found elsewhere in Ceylon, while the face of the deformed dwarf (Sanskrit : *Apsmārapuruṣa* ; Tamil : *Musalakan*) on which the dancing Śiva stands resembles very closely the faces of the dwarfs at the *vaṭadāgē*, Polonnaruva.

(ii) The small statuette of Śiva-Naṭarāja found in a clay pot, complete with the tuft of hair, halo and pedestal, total height 5 $\frac{5}{8}$ inches, is an excellent piece of art.

Pārvatī as Sivakāmasundarī (Plate 2)—Height 38 inches

The complete height of this statuette with the pedestal is 38 inches. The proportions of the various parts of the body are very well maintained. It has a long neck and breasts of natural size. In certain respects the drapery has a resemblance to that of the so-called Statue of Parākramabāhu at Polonnaruva, and the bronze statue of Tārā now at the British Museum.

Sikhivāhana Skandha (Plate 3)—Height $4\frac{5}{16}$ inches

The figure riding on a peacock which is $4\frac{5}{16}$ inches with pedestal, also found in the clay pot, is taken to be a representation of Sikhivāhana-Skandha, son of Śiva. Here we find one head and four hands as against the six heads and twelve hands of Mahasena or the God of Kataragama.

Kāraikkāl Ammaiṃār (Plate 4)—Height $10\frac{7}{8}$ inches

This statuette is of a class by itself. Writers on Hindu Art and Iconography are wont to identify this figure as an aspect of Kālī. (See Heinrich Zimmer, *The Art of Indian Asia*, Vol. II, Plate 422 : “Kālī, worshipping Śiva, XIVth century A.D.” ; A. L. Basham : *Wonder that was India*, Plate LXX : Kālī as “demoness playing cymbals”, Bronze. Cōḷa). However, the Statuette found at Polonnaruva indicates the correct identity of this image as that of Kāraikkāl-Ammaiṃār, a female devotee of Śiva.

Sarasvatī (Plate 5)—Height $5\frac{1}{2}$ inches

The first find which has been identified as Sarasvatī is the only figure that can be taken as belonging to the group of Brahma. Sarasvatī is the consort of Mahābrahma and the goddess of learning and speech. She is said to have a parrot in her hand in Sinhalese literature (See, *Girāsandēśaya*, Verse 3). No similar figure of Sarasvatī has however been published elsewhere.

Naṭarāja (Plate 6)—Height $5\frac{5}{8}$ inches

Included with description of Plate 1.

Goddess Seated (Plate 7)—Height $2\frac{5}{8}$ inches

The seated figure in Lalitāsana, the complete height of which is $2\frac{5}{8}$ inches does also present difficulties of identification. It is really difficult to identify Śaktis of Gods, as their individual characteristics are not shown separately when they accompany their male consorts. The graceful posture of the figure is worthy of note.

Bālakṛṣṇa (Plate 8)—Height 4 inches

The statuette of Bālakṛṣṇa is 4 inches high with the pedestal. With its *jaṭāmakūḷa* and *muktāpaṭṭa*, it shows excellent workmanship. This belongs to the Vaishnavite group. The dance posture of the figure balanced on one leg is interesting.

Caṇḍesvara (Plate 9)—Height $29\frac{3}{4}$ inches

The statuette of Śiva-bhakta Caṇḍesvara, $26\frac{1}{2}$ inches high, stands on a lotus pedestal $3\frac{1}{2}$ inches in height. The statuette retains fairly good proportion. However, the figure tends to stiffen out, perhaps due to its attitude of prayer.

Śiva as Somaskandha-mūrti (Plate 10)—Height $27\frac{3}{4}$ inches

Height of statuette including leg is 21 inches ; pedestal found separately : height, $16\frac{3}{4}$ inches, length $26\frac{3}{4}$ inches, breadth $13\frac{1}{4}$ inches, halo $25\frac{3}{4}$ inches high. The Sakti and Kumāra are missing. There are striking peculiarities when compared with other

statuettes of Śiva in this *mūrti*, for example, the bronze from Trincomalee (*A.S.C. Report, 1950*) or examples given in works on Indian Iconography, which have their left leg poised up. The present one has the right leg in this position. The facial features show excellence and the body of the figure is very well proportioned.

Visnu (Plate 11)—Height $30\frac{1}{4}$ inches

This statuette of Viṣṇu is in *Bhogasthāna-mūrti*. While the image is 24 inches in height, the pedestal is $6\frac{1}{4}$ inches. The *Yagadā* (iron mace) in the front left hand is missing. Differences can be noticed in the dress, ornaments and in the head-gear when compared with other statues of Viṣṇu.

Siva as Baṭuka-Bhairava (Plate 12)—Height $5\frac{5}{8}$ inches

Among finds in the pot was also a statuette of Śiva as youthful Bhairava, with dog behind. Complete height of the statuette with pedestal is $5\frac{5}{8}$ inches. The characteristics of this representation of Bhairava are described in *The History and Culture of the Indian People*, Vol. IV (1955), page 307, as follows : “ Baṭuka-Bhairava (Youthful Bhairava) is usually shown as a nude figure, terrifying in appearance, with fangs protruding from the corners of the mouth parted with a weird smile, with eyes round and rolling, and hands holding such objects as a sword, a *khaṭvaṅga* or *śūla*, and a *kapāla* ; he wears wooden sandals and is accompanied by a dog ”.

The features of the present find are not completely in agreement with above ; yet we may be fairly certain about our identification.

COMMENT

An extract of the lecture on the Polonnaruva Bronzes delivered by the author to the Royal Asiatic Society (Ceylon Branch) on 23rd June, 1961 :

Bell describes the bronzes he discovered in 1907 and 1908 as “ doubtless cast in India. ” We have had the opportunity of examining Ceylon bronzes more closely since Bell’s time. The discoveries made in 1960 compel one to revise Bell’s opinion. (Please refer to the *Archaeological Commissioner’s Administration Report for 1960* for the detail of Excavation).

There are distinct features and peculiar characteristics about the Polonnaruva bronzes. The image of Gaṇeśvara and that of Sarasvatī are very clear examples. So were several other finds such as the statuette of the Bhairava.

Gopinath Rao in his *Elements of Hindu Iconography* (Vol. II, Pt. II, 1916, page 467) speaking on the sculptures of Chaṇḍeśvara quotes from a work called *Kāmikāgama* which cites treatises from Siṃhaladesa (Ceylon). Basham in his *The Wonder that was India* (1954, page 376) says “ An important school of bronze casting existed in Ceylon, and produced works similar in style to those of South India. ” It should also be stated that examples of sculptures from Ceylon, whether Buddhist or Hindu, can be found to illustrate early development of Indian iconography. The figures of Gaṇapati in a frieze of a *Vāhalkaḍa* of Kaṇṭaka-cetiya at Mihintale are good examples.

Students of Ceylon History know that the Hindu shrines of Polonnaruva and the sculpture connected with them belong to the period of Coḷa occupation in Ceylon between the eleventh year of Mahinda V, that is A.D. 993 and the conquest of the city by Vijayabāhu I in A.D. 1070.

The erection of Buddhist shrines, the making of Buddha images, and the execution of paintings at various religious buildings during the course of centuries made the Sinhalese people experts in architecture, sculpture and painting. The Coḷas who brought the Sinhalese under subjection at the end of the tenth century employed the Sinhalese craftsmen to build temples for their gods, and make sculptures of them. The hands that built viharas and dagobas and fashioned images of the Buddha were made to build shrines for Śiva and Viṣṇu and to sculpture their images. The position would have been just the same as the employment of Sinhalese workmen for the building of Christian churches by their western conquerors after the fifteenth century, and the employment of ex-buddhist priests for the translation of scriptures by the early nineteenth century missionaries in Ceylon.

The Sinhalese sculptors of Polonnaruva conscientiously or not introduced their ideas and forms to the architecture and sculpture they executed.

The Hindu priests of Polonnaruva who held the field for themselves for nearly a century would have been taken unawares by the sudden onrush of the victorious armies of Vijayabāhu. These devotees as they hastened to bury the images of their gods as the circumstances warranted, most probably relieved them of the valuable jewellery such as necklaces and ear-ornaments. They evidently hoped to re-deck their gods when victory was gained. The valuables may have fallen into the hands of the victors, or may still be lying buried, awaiting the pick-axe of the archaeologist, perhaps inside the citadel, where the Colians and their supporters held out to the last.

(Further details on the excavation and the description of other objects found together with these may be seen in the *Archaeological Commissioner's Administration Report for 1960*—pages G 23-28 and G 72-76).

කවරය ගණදේවයෝ
உறை கண்ணவர்
COVER GANEŠA

නරාජ
நடராஜர்
NATARAJA

1

2
பார்வதி
PÁRVATI

සිව්වංශන ස්කන්ධ
ශිව்வாகன ස්වරූප
SIKHIVĀHANA SKANDHA

3

4 காரைக்கால் அம்மையார்
காரைக்கால் அம்மையார்
KĀRAIKKĀL AMMAIYĀR

සරස්වතී
சரஸ்வதி
SARASVATI

5

6 නරාජ
நடராஜர்
NATARAJA

ஶாசனாசுயிலி ஶிபிண டேலிடு
பிடத்திலமர்ந்திருக்கும் தேவி
SEATED GODDESS

7

8 வாலகிருஷ்ணன்
BALAKRISHNA

విశ్వవింశతి
కణ్డేశ్వర నాయణ్
CAṆDEŚVARA 9

10

ஊமஸ்காந்த லீர்னி ஸிவ
சோமாஸ்கந்த மூர்த்தத்தில் சிவன்
SIVA AS SOMASKANDHA-MŪRTI

විෂ්ණු
ஸிஷ்டு
VIŠṆU

11

12

பெருக-ஹைரவ சிவ
வடுக பைரவ மூர்த்தத்தில் சிவன்
SIVA AS BATUKA-BHAIRAVA

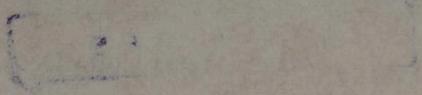
1877

1878

1879

1880

1881

කලා පෙළ

5

ART SERIES

- අම්බැක්කෙ දෙවලයේ කැටයම 1 Embekke Devale Carvings
- පනාවිටිය අම්බලමේ කැටයම 2 Panavitiya Ambalama Carvings
- මැදවල විහාරයේ සිතියම *3 Medawala Vihara Frescoes
- තිවංකපිළිමගේ සිතියම *4 Tivanka Pilimage Frescoes
- පොළොන්නරුවේ ලෝකඩ රූප 5 Polonnaruva Bronzes

බුදු පිළිම 6 Buddha Statues

මුවුණුල් Guard Stones

සඳකැබලිපහන් Moonstones

සිංහල උළුවහු Sinhalese Doorways

මැටි රූප *10 Terra Cotta Heads

කැටයම්කළ මැටි උළු ARCHIVES Terra Cotta Decorative Tiles

නාට්‍ය හා සංගීතය *12 Dance Forms and Music

දැනට පිළියෙල කරගෙන යනු ලැබේ * In preparation